

Okrugli stol
*Iskustva u primjeni Zakona o financiranju političkih aktivnosti,
izborne promidžbe i referendumu od 2. veljače 2023.*

**Izneseni prijedlozi unapređenja normativnog okvira Zakona o financiranju političkih
aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu**

Okrugli stol na temu *Iskustva u primjeni Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu*¹ održan je u Zagrebu, 2. veljače 2023. godine, u organizaciji Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske. Okrugli stol bio je podijeljen na dvije cjeline i to ***Što nam je donio Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu u prve četiri godine svoje primjene*** i ***Uspostava registra nezavisnih vijećnika i nezavisnih zastupnika radi jačanja učinkovitosti nadzora financiranja.***

Na okruglom stolu sudjelovali su u ime Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske Radovan Dobronić, predsjednik; Ana Lovrin, potpredsjednica; Vesna Fabijančić - Križanić, potpredsjednica; Ivana Belec, članica i Slaven Hojski, član. U ime Državnog ureda za reviziju sudjelovale su Nediljka Rogošić, zamjenica glavnog državnog revizora i Sanja Martinko, pomoćnica glavnog državnog revizora. U ime Ministarstva pravosuđa i uprave sudjelovali su Sanjin Rukavina, državni tajnik i Robert Mišić, viši savjetnik-specijalist u Upravi za politički sustav i opću upravu. U ime Ministarstva financija sudjelovao je Stipe Župan, državni tajnik. U ime Grada Zagreba sudjelovale su Žana Tropina, pomoćnica pročelnika za financijske i informatičke poslove i Branka Hraško, pomoćnica pročelnika za rad Gradske skupštine. Daljnji sudionici su bili Vlatko Vuković, zamjenik glavnog tajnika i voditelj Odjela za logistiku i financije u HDZ-u; Renata Horvat, voditeljica ureda računovodstva u SDP-u; Martina Popovčić, nezavisna vijećnica u Općinskom vijeću Općine Pokupsko; Oriana Ivković - Novokmet, izvršna direktorica GONG-a; Renata Skoko, pročelnica upravnog odjela za poslove skupštine i župana Varaždinske županije i predstavnica Hrvatske zajednice županija; Silvija Knezić Vrhovec, pročelnica jedinstvenog upravnog odjela Grada Donja Stubica i predstavnica Udruge gradova.

Temeljem izlaganja i rasprave tijekom okruglog stola objedinjeni su izneseni prijedlozi za unapređenje normativnog i provedbenog okvira financiranja političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu.

¹ Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu (Narodne novine br. 29/19 i 98/19), dalje u tekstu: Zakon o financiranju

Okrugli stol

Iskustva u primjeni Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu od 2. veljače 2023.

IZNESENI PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE NORMATIVNOG OKVIRA

- Uspostaviti službeni registar nezavisnih vijećnika i nezavisnih zastupnika i zastupljenosti političkih stranaka u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- Omogućiti međusobno povezivanje postojećih baza podataka sa službenim registrom nezavisnih vijećnika i nezavisnih zastupnika i zastupljenosti političkih stranaka u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- Za svaku obvezu propisanu Zakonom o financiranju propisati i prekršajnu sankciju u slučaju njene povrede i nadležnost za iniciranje postupka.
- Propisati način praćenja financiranja političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu putem kredita i pozajmica fizičkih i pravnih osoba radi izbjegavanja nedopuštenih donacija odnosno zabranjenog financiranja.
- Dati jedinstvenu uputu o sadržaju Odluke o raspoređivanju sredstava iz proračuna za redovito godišnje financiranje koji donose jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i provesti odgovarajuću edukaciju.
- Skratiti rok za objavu izvješća o iznosu raspoređenih i isplaćenih sredstava iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za redovito godišnje financiranje.
- Produžiti rok za objavu izvješća Državnog izbornog povjerenstva o nadzoru poštivanja odredbi Zakona o financiranju koje se odnose na izbornu promidžbu s obzirom da se izvješće donosi u roku od 60 dana od objave konačnih rezultata izbora, a izborni sudionik svoje financijsko izvješće o financiranju izborne promidžbe predaje u roku od 30 dana od održanih izbora².
- Definirati razdoblje i sadržaj "pretkampanje" i nadzor financiranja nad istom.
- Jasnije definirati razlučivanje korištenja javnih sredstava od strane dužnosnika u okviru njegovog redovnog obavljanje dužnosti u slučaju kada istovremeno sudjeluje u izbornoj promidžbi.
- Popuniti pravnu prazninu iz Zakona o financiranju kod financiranja referendumskih aktivnosti u vezi predaje financijskih izvještaja i zatvaranja posebnog računa u slučaju

² Tako je na lokalnim izborima 2021. godine bilo 4492 izbornih sudionika, koji su predali 4310 financijskih izvješća te je Državno izborni povjerenstvo temeljem predanih izvješća donijelo u zakonskom roku 1232 izvješća o provedenom nadzoru.

Okrugli stol

Iskustva u primjeni Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu od 2. veljače 2023.

kada se referendum ne održi u roku od 6 mjeseci od isteka roka za prikupljanje potpisa birača za izjašnjavanje o potrebi da se zatraži raspisivanje referendumu, jer odluka o održavanju odnosno neodržavanju referendumu još nije donesena.

- Odredbe koje se odnose na financiranje i nadzor referendumskih aktivnosti izdvojiti iz Zakona o financiranju, jer sadašnje uređenje nadzora financiranja referendumske aktivnosti iz Zakona o financiranju nije primjenjivo na organizacijski odbor, odbor zagovornika odnosno protivnika referendumske inicijative kako su propisani u Nacrtu konačnog prijedloga zakona o referendumu.

IZNESENI PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE PROVEDBENOG OKVIRA

- Održati sastanak s Hrvatskom udrugom banaka vezano za problematiku otvaranja posebnih računa za redovito godišnje financiranje, izbornu promidžbu, i referendumske aktivnosti.
- Nastaviti održavanje edukacija od strane Državnog izbornog povjerenstva u svrhu jačanja kapaciteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- Omogućiti jednokratni unos Programa rada za mandatno razdoblje u informacijski sustav za nadzor redovitog financiranja.
- Razmotriti omogućavanje subjektima nadzora da u informacijski sustav za nadzor financiranja izborne promidžbe unesu dodatnu dokumentaciju (npr. temelja za knjiženje), te povećati dopuštenu veličinu dokumenata koji se učitavaju.
- Razmotriti omogućavanje subjektima nadzora da preuzimaju svoje podatke unesene u druge izborne aplikacije na sumarnoj ili pojedinačnoj osnovi (npr. koalicijski sporazumi, predane kandidature i otvorenih posebnih računa i sl.)
- Aplikativno pojednostaviti unos troškova izborne promidžbe i raspodjelu troškova po izbornim jedinicama na izborima zastupnika u Hrvatski sabor.
- Ujednačiti postupanje nižih izbornih povjerenstava tijekom provedbe nadzora izborne promidžbe sukladno obvezatnim uputama Državnog izbornog povjerenstva kroz jačanje kapaciteta nižih izbornih povjerenstava davanjem dodatnih uputa, održavanjem edukacija, objavom webinaru i tsl.